

Foto: Marie Karlsson

PRESSMEDDELANDEN

Vasa Vind bryter mot domstolsbeslut

Naturskyddsföreningens skogs nätverk i Norrbotten påvisar undermåliga naturvärdesinventeringar vid den planerade vindkraftsindustrin vid Hällberget, Överkalix kommun.

2021 fick Vasa Vind AB tillstånd att anlägga 57 vindkraftverk i Överkalix kommun. Nu vill bolaget få tillåtelse att bygga 50 m högre vindkraftverk och flytta på vissa av dem. Naturskyddsföreningen i Norrbotten har inventerat naturvärdena i området och konstaterar att Vasa Vind bryter mot domstolsbeslutet som anger att inga områden med höga naturvärden får bebyggas. Markägarna Sveaskog bryter mot den nya versionen av FSCs skogsbruksstandard när det gäller upplåtelse av mark med höga naturvärden för vindkraft. Vare sig markägaren eller vindkraftsbolaget har respekterat urfolks rätt till FPIC, fritt och informerat förhandssamtycke.

Bakgrund

2014 ansökte Vasa Vind AB, som ägs av det holländska pensionsbolaget APG, om tillstånd att anlägga 123 vindkraftverk i anslutning till Hällberget, Överkalix kommun. 2021 fick Vasa Vind tillstånd av Mark och miljödomstolen att upprätta 57 av dessa med vissa begränsningar och skyddsåtgärder. Naturskyddsföreningens skogsnätverk i Norrbotten har efter att ha blivit kontaktade av företrädare för Gällivare skogssameby under två års tid inventerat området och kan konstatera att, i strid med domstolsbeslutet, höga naturvärden berörs av planen.

Hällbergsområdet i Överkalix kommun, kännetecknas av en mosaik av skogar, små sjöar och vidsträckta myrmarker. Områdets särpräglade myrmarker, med sin rika biologiska mångfald, har naturvärdesklass 1 enligt Naturvårdsverket. Det är den högsta naturvärdesklass ett område kan ha utifrån ett biotop- och artvärde.

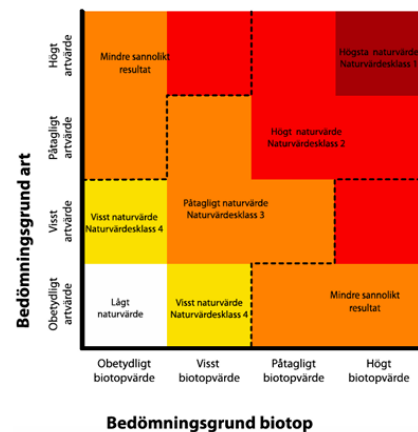
Inventeringen visar på höga naturvärden

Naturskyddsföreningens skogsnätverk i Norrbotten har bland annat inventerat området vid Lillträskberget och identifierat höga naturvärden.

Sammanlagt hittades 25 naturvårdsarter i området, bland annat rödbrun blekspik (NT), spillkråka (NT), kötticka (NT), harticka (NT), rosenticka (NT), granticka (NT), lunglav (NT), skrovellav (NT) och spindelblomster (fridlyst signalart).

-Vår bedömning är att det är en nyckelbiotop beväxt av gammal granskog med mycket död ved, gamla grova sälgar där bohål av tretåig hackspett (NT) har hittats. Vasa Vind har tillstånd att bygga två vindkraftverk i området men planerar nu att bygga ett och istället dra en väg genom området. Oavsett vilket så har det påverkan på de identifierade höga naturvärdena och bryter därmed mot domstolsbeslutet såväl som Artskyddsförordningen, säger Marie Karlsson, Skogsnätverket.

Ett annat område som har inventerats är Nedre Granlandet där man planerar att bygga elanslutningen till hela vindkraftsindustrin. Det har däremot skett i en separat tillståndsprövning. Området är varierande gransumpskog och myrmark och används flitigt av renar på sommaren och hösten. Här finns upp till 210 år gamla granar, såväl som gamla grova sälgar och aspar. Ett viktigt habitat för de hotade arterna dofticka (Fridlyst, VU), ulltickeporing (VU), knärot (VU) och rynkskinn (VU) och lite vanligare arter som tretåig hackspett (NT), spillkråka (NT), ullticka (NT), rosenticka (NT), gammelgransskål (NT), doftskinn (NT) och lunglav (NT).

Utöver detta har flera mindre områden med höga naturvärden också identifierats, bland annat ett tidigare okänt tjäderspelsområde. Något som, tillsammans med förekomst av både lodjur och björn, inte fanns med i Vasa Vinds inventeringar.

-Det är anmärkningsvärt att Vasa Vind har missat så många arter under sin inventering. Skogsnätverket har hittat 80 olika naturvårdsarter i de områden de yttrar sig om, säger Marie Persson, ordförande i Naturskyddsföreningen i Norrbotten.

Naturskyddsföreningen har skrivit ett yttrande till Vasa Vind om ändringsförslaget där vi understryker att inga områden med höga naturvärden bör bebyggas.

Naturskyddsföreningen kräver att Länsstyrelsen ska gå in och ta sitt tillsynsansvar och förbjuda exploatering i de områden med höga naturvärden som vi har påvisat.

Planerna bryter mot FSC och FPIC

Det planerade vindkraftsområdet utgör kalvningsland för den sydligaste siidan (betesgruppen) inom Gällivare skogssameby, Flakabergsgruppen. Samebyn är enligt SSR så hårt trängda av exploateringar att de riskerar att kollapsa. Sveaskog har inte tillfrågat samebyn innan markupplåtelsen gjordes. Detta är ett brott mot FPIC.

Enligt senaste versionen av FSCs skogsbruksstandard är det inte tillåtet att upplåta områden med höga naturvärden för vindkraft. Sveaskog, som är det FSC-certifierade bolag som äger merparten av marken, menar att de nya reglerna inte gäller i detta fall eftersom processen påbörjades innan de nya reglerna trädde i kraft.

Naturskyddsföreningen delar inte denna uppfattning och hänvisar till Sveaskog's egen [hemsida](#) där det står:

När Sveaskog vintern 2020 påbörjade arbetet med den nya inriktningen var en av utgångspunkterna att hotet mot världens biologiska mångfald är lika akut som klimathotet och att åtgärder för klimatet inte kan sättas före åtgärder för biologisk mångfald. En skogsmark med en försvagad biologisk mångfald är också mer känslig för klimatförändringar.

Notera: Största delen av området vid Lillträskberget är privatägt.

Sammanfattning

- Vasavind bryter mot villkoren i domslutet genom att planera att bebygga områden med höga naturvärden.
- Högsta naturvärden finns vid Lillträskberget och Nedre Granlandet.

- Totalt har 80 naturvärdesarter hittats inom de områden som Skogsnätverket har tagit upp i sitt yttrande till Vasavind angående de förelagna ändringarna i gällande tillstånd.
- Att exploatera ett område där skyddade arter som doftticka och knärot förekommer utan dispens från Länsstyrelsen innebär ett Artskyddsbrott.
- Enligt den senaste FSC standardens bestämmelser innebär det ett certifieringsbrott att upplåta mark med höga naturvärden till vindkraft.
- Vasa Vind och Sveaskog respekterar inte den folkrättsliga principen om FPIC då samebyn har sagt nej till att området ska bebyggas.

Bifogad dokumentation

- domslut MDD, 2021-06-24, Mål nr M 3771-19.
- yttrande Naturskyddsföreningen angående ändringsförslag
- Vasa Vinds naturvärdesinventeringar D10, D17 samt D13.
- Bilaga 7, Bilaga G26 MMD

Webblänkar

- <https://www.vasavind.se/projekt/hallberget-vindkraftprojekt/>

Kontaktperson Naturskyddsföreningen

Marie Karlsson

Skogsnätverket, Naturskyddsföreningen i Norrbottens län

skogsnatverk.norrbotten@naturskyddsföreningen.se

070-6770767